

Nový občanský zákoník

Tak je to tady", pravila jedna stará moudrá kolegyně, „ten občan bude fakt platit a já se asi picnu“. Marně jsem přemýšlel, proč ji tak silně rozrušuje představa, že její klient patrně bude muset něco zaplatit, ledaže by tak byl nucen učinit v důsledku jejího selhání, což bych pak samozřejmě chápal, ale po několika brilantně formulovaných dotazech jsem pochopil, že jsem nic nepochopil a že důvodem paniky je neodvratně se blížící datum 1. 1. 2014, které, na rozdíl od kdysi přeceňovaného rizika výpadku všech počítačů s nástupem nového tisíciletí, tentokrát přinese skutečnou katastrofu v podobě účinnosti nového občanského zákoníku a nekonečné řady prováděcích předpisů, o jejichž obsahu lze zatím jen spekulovat, a proto je lepší se v nich dále nepitvat. V čem má spočívat katastrofa nového občanského zákoníku se pokusím vysvětlit v následujících řádcích a již na tomto místě uklidním nervově labilnější čtenáře slibem, že se zároveň budu snažit rozptýlit, podle mého názoru, přehnané obavy, které jsou s novým občanským zákoníkem spojovány.

V první řadě většina mnou oslovených právníků všeho druhu (byl jsem převlečený za novináře, což nebylo nijak náročné, stačily jedny odrbané džíny, ušmudlané bavlněné tričko tmavé barvy, sportovní boty a jako zlatý hřeb pro zvýšení autentičnosti mé příslušnosti k novému stavu jemně začerněné ruce tiskařskou barvou) vyjadřovala obavy z nutnosti novou právní úpravu přečíst či seznámit se s ní jiným způsobem, což samo o sobě může být náročné s ohledem na množství ustanovení, která jsou v novém občanském zákoníku obsažena. Takřka všichni dotázaní neprojevovali žádné nadšení z mých poznámek typu „člověk se přece

má učit celý život a toto je úžasná příležitost být u zrodu nového práva“ nebo „měli byste být šťastní, že Vaše mozky nezakrní!“, přičemž agresivnější typy používaly výrazy, které si našťástí již přesně nepamatuji, ale stejně by byly jen ztěží publikovatelné. Díky mírným znalostem psychologie jsem ovšem chápal, že jejich agresivita je vyvolána strachem z onoho nového a rozsáhlého díla našich předních právních odborníků a následně i politických laiků a zejména strachem z toho, že takto velkou porci nevládnou v potřebném čase tak, aby svou profesi nadále vykonávali s dosavadní lehkostí. Devět z deseti dotázaných přiznalo, že celý zákoník ještě nestihli přečíst, desátý přiznal, že ho přečetl celý, ale na jeho konci zapomněl, co četl. Potud jen stručně k výsledkům mého průzkumu, přičemž z jeho vyhodnocení budiž ještě zmíněno, že kromě novosti a délky panují největší obavy z následného rozhodování soudů (tzv. totální nepředvídatelnost), kvality soudců (oni to taky nepřečetli), použitých archaických termínů a strachu z povolební nové politické garnitury, která by ráda nový občanský zákoník rychle novelizovala. V neposlední řadě nadšení nepanovalo ani z nutnosti absolvovat různá školení a následně nakoupit mnoho zákoníků s komentáři, spojená s nikoliv zanedbatelnými náklady, délkou nutného samostudia a samotným časem, potřebným k pochopení celé problematiky.

I přes uvedené obavy zazněly občas pozitivní ohlasy, byť jich bylo poskrovnu. Tak například jedna advokátka známá z televizních relací „Vím vše“ přiznala, že s novým zákoníkem v pevné vazbě vypadá výrazně erudovaněji než s jeho současným hubeným bratříčkem, anebo populární soudce nejmenovaného soudu přiznal, že se těší, až se zákoníkem zaklepe namísto kladívka, které si vždy přál. Stejnou

aneb žádný strach!

radost vyjádřila jistá drobná předsedkyně senátu, již nová norma umožní, že bude vypadat vsedě vyšší než ve skutečnosti, což při jejich 142cm každý pochopí.

Nyni se tedy dostáváme k tomu podstatnému, t.j., zda je nový občanský zákoník skutečně takovou hrozbou pro ty, jimž přináší jejich životy, anebo zda se jedná jen o přehnané obavy, které lze snadno rozptýlit.

Vydeme-li ze samotného názvu nového právního předpisu, je delší než ten stávající, avšak jen proto, že se mu říká „nový“ občanský zákoník. Zde je skutečně patrný rozdíl, protože stávajícímu občanskému zákoníku se neříká nový. Toto je tedy nesporně první zásadní rozdíl mezi současnou a novou právní úpravou. Zde ovšem pozor, současnému občanskému zákoníku se neříká ani „starý“, byť starý nesporně je, uvážíme-li, že mu je 49 let! Dámy prominou, 49 let v životě ženském samozřejmě není žádný věk, ale u právního předpisu v zemi tak turbulentní jako ta naše, ač neustále novelizovaného, již nelze než přiznat, že jde o něco zastaralého. Výraz „nový“ ovšem není včleněn do názvu předpisu a používá se pouze k rozlišení současného a budoucího občanského zákoníku a v této souvislosti se také používají příslušné zkratky OZ a NOZ. Inteligentní čtenáři, tím spíše právníci vzdělaní, pochopí, která zkratka co znamená, a já budu moci přejít k dalším pozitivním závěrům, nicméně obě zkratky budu již dále používat, takže je doporučuji nezaměňovat!

OZ (přece jenom raději ještě jednou uvedu, že znamená občanský zákoník – ten současný!) má 9 částí a končí článkem nebo paragrafem 879 e, zatímco NOZ (to je ten druhý!) má jen 5 částí, skutečně jen slovy pět částí (to bylo zbytečných obav, vidíte?!!!) – to je ta dobrá zpráva!

– a končí článkem 3081 (nikdo není poslem výhradně dobrých zpráv). Takže suma sumárum se nic strašného nestalo, máme sice víc paragrafů ke studování, ale jen v méně částech aneb výsledek je neutrální. Takže zde mohu konstatovat s mým oblíbeným Williamem – mnoho povyku pro nic.

Další významnou změnu nalézáme již v první větě OZ i NOZ. V prvním případě se Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky usneslo na textu OZ, zatímco NOZ byl přijat jen Parlamentem! Toto zjednodušení ve prospěch NOZ není třeba jistě dále komentovat a jistě významnou měrou přispěje k uklidnění hysterie kolem NOZ.

Při pohledu na OZ si nelze nepovšimnout, jak často se v textu objevuje výraz „zrušen“ nebo „zrušeny“. Skutečně, velké množství článků bylo zrušeno, přičemž výraz „velké“ je třeba vykládat doslovně. Tento problém se u NOZ vůbec nevyskytuje, a tak lze NOZ z tohoto pohledu považovat za výrazně zdařilejší, kdy všechny články na sebe navazují. Další rozdíl spočívá v tom, že v OZ se hemží články opatřené nejen číslicí tento článek označující, ale navíc často i malými písmeny abecedy, což vede k nutnosti častější výměny brýlí na čtení, protože daná písmenka jsou velmi malá, a tak zdravotně škodlivá. Tento nešvar se u NOZ podařilo zcela vymýtit ku prospěchu zrakového smyslu.

OZ je zákon č. 40 z roku 1964, NOZ č. 89 z roku 2012. Jsem přesvědčen, že ten rozdíl je přímo do očí bijící. Číslice 40 je sice kulatá, zaokrouhlená na desítky, ale jinak nicnefajkáci, zatímco 89, to už je jiná! Přece sametová revoluce! Nevím jak Vy, ale já při pohledu na tuto číslici beru do ruky klíče a prsa se mi dmou revoluční

touhou. A takto naladěn nemohu nenalézt potěchu při studiu NOZ.

Kdo ještě nadále není přesvědčen o výhodách NOZ, zmíním další bombónek – školení! Díky rozsahu nové úpravy existuje široká nabídka několikadenních školení v nejrůznějších rekreačních zařízeních, kde přednáší lecky odborně zdatní experti, jindy alespoň sličné lektorky, večery jsou volné, strava v ceně zajištěna, bary zásobeny, tak co ještě chcete? NOZ je pro nás skutečným požehnáním! A na samotný závěr, abych Vás ještě pozitivněji naladil, i v NOZ jsou některé věci, o nichž mnozí z nás už slyšeli. Třeba fyzické a právnické osoby, zástavní právo, dědění, darovací smlouva, kupní smlouva, nájemní atd. A úplně nejlepší na konec – a teď se raději posaďte... NOZ ruší OZ a k tomu jako bonus ještě dalších 237 právních předpisů! Jinak řečeno, všechny tyto předpisy můžete po 1. 1. 2014 s klidem zapomenout a tím si vytvoříte bezedný mozkový prostor pro načerpání oněch pouhopouhých 3081 nových paragrafů NOZ, nehledě na to, že se ke stejnému datu z NOZ stane opět náš starý dobrý OZ a věci dostanou opět svůj řád. A pak zazvoní zvonec a Vaším chmurám bude konec. Do příštích změn. ●

JUDr. Josef Vejmelka,
advokát

Vejmelka & Wunsch, s. r. o.

 VEJMELKA & WUNSCH
ADVOKATI · ATTORNEYS AT LAW · RECHTSANWÄLTE